

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

ÅRSBERETNING 2008

INDHOLD

FORANDRING OG VÆRDIGHED · 3
DANMARK BØR ANERKENDE KLAGEORGAN · 4
60-ÅRET BLEV ET INKLUSION-ÅR · 5
NY ERKLÆRING · 6
IMR MED I NY IT-SIKKERHEDSKOMITE · 7
KRIGEN MOD TERROR MANGLER REGLER · 8
BOG OM TERRORBEKÆMPELSE · 8
NY STRATEGI I VESTAFRIKA · 9
FÅ NYHEDER OM MENNESKERETTIGHEDER · 10
BOG OM DANSK INDFØDSRET · 10
MEDBORGERSKAB ELLER MODBORGERSKAB? · 11
LIGEBEHANDLING I FØRERTRØJEN · 12
TØRKLÆDEFORBUD I DANMARK? · 12
MERE FOKUS PÅ BØRN AF FÆNGSLEDE · 13
DUKKETESTEN · 14
TO KONFERENCER I YEMEN · 15
BISTANDSINDSATS MANGLER FOKUS · 16
MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLEN · 17
DEBATMØDE OM KINA OG OL · 18
NYT VÆRKTØJ FOREBYGGER KASTEDISKRIMINATION · 19
AIDS OG ERHVERVSLIVET · 20
STOR RETSHJÆLPKONFERENCE · 20
AFGHANISTAN · 21
ARABISK-EUROPÆISK DIALOG · 22
PUBLIKATIONER · 23
IMR FORSKNING 2008 · 24
FAKTA OM IMR · 28
REGNSKAB · 30
BIDRAGYDERE OG REKVIRENTER · 31

FORANDRING OG VÆRDIGHED

Menneskerettighederne; forudsætningen for og værktøjet til social bæredygtighed. De er unikke, som det eneste sæt spilleregler for menneskets værdighed, der nyder universel gyldighed og anerkendelse. De er forudsætningen for hvert enkelt menneskes værdighed; for opfyldelsen af helt basale behov. De er dynamiske og skal fortolkes efter samfundenes udvikling, men må ikke kompromitteres. De går over og igennem grænser og skaber spændinger, når de begrænser staters og andre aktørers magtudøvelse. De rummer modsætninger, men også muligheden for fred og frihed. De indeholder grundlaget for en bæredygtig social konstruktion.

2008 var et forandringsår; globalt og for os. Barack Obama blev præsident for verdens mest magtfulde stat og er blevet globalt symbol for forandring; for menneskerettighederne. En radikal ændring fra en epoke af nationale egeninteresser, frygtbaseret politikdannelse og negligering af det internationale samfund.

2008 betød også forandring for Institut for Menneskerettigheder (IMR). Vores fyrtårn, direktør Morten Kjærum, lyser nu som direktør for Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og forperson Claus Haagen Jensen kunne efter en tidsalders stor indsats trække sig tilbage. Vicedirektør Birgit Lindsnæs søgte udfordringer i det private efte opbygningen af IMR's internationale aktiviteter. En ny matrix organisationsstruktur blev vedtaget i foråret 2008. Hans Otto Sano, som konstitueret direktør, og mere end 100 kompetente og ihærdige medarbejdere kunne sikkert bringe os frem til 2009. På bestyrelsens vegne takker jeg varmt for den dedikerede og exceptionelle indsats.

En af landets største kapaciteter udi menneskerettigheder, dr. jur. Jonas Christoffersen, tog udfordringen op som instituttets nye direktør fra 1. januar 2009. Mange års kraftig ekspansion kræver nu konsolidering, så IMRs dedikerede og dygtige medarbejdere til fulde kan udnytte vores position til at gøre Danmark til en ledende menneskeretsnation.

Internationalt indeholder miljø- og finanskrisen, terrorfrygt, og spirende nationalisme store menneskeretlige udfordringer. Disse udspiller sig også i Danmark, hvor særligt strukturel diskrimination, og den deraf følgende individuelle diskrimination, kan udgøre en barriere for, at vi bliver rollemodel og opnår international indflydelse. Kan erhvervslivet i en global økonomi blive katalysatoren for social bæredygtighed? Kan civilsamfundet? Som national menneskeretsinstitution skal vi.

Jeg overtog hvervet i starten af 2009. Bestyrelsen redefinerer for tiden vores rolle for at styrke vores bidrag til IMR, herunder samspillet med IMRs daglige ledelse og Rådet; nøgleordene er ansvar og deltagelse – strategi og kontrol. Jeg takker mine kolleger i bestyrelsen for tilliden og for det spændende samarbejde.

Sune Skadegaard Thorsen
Bestyrelsesforperson, advokat og direktør

HANDICAP

DANMARK BØR ANERKENDE KLAGEORGAN

I 2008 trådte FN's konvention om handicappede rettigheder i kraft. Men selvom Danmark har underskrevet konventionen, kan handicappede herhjemme fortsat ikke klage til FN, hvis deres rettigheder overskrides.

Danmark sagde i 2008 – og stadig i 2009 – nej til at anerkende klageadgang til det FN-organ, som behandler spørgsmål om handicappedes rettigheder, og som kontrollerer, om reglerne for FN-konventionen overholdes.

Dermed er danskere med funktionsnedsættelser stillet dårligere, end fx handicappede i Sverige og Kroatien, der har tiltrådt FN-organet. Tiltrædelse sker ved at underskrive en såkaldt frivillig tillægsprotokol til FN's handicapkonvention.

– Danmark har et tilfredsstillende rets- og klagesystem. Det gælder også for personer med handicap. Ved at sige ja til tillægsprotokollen risikerer vi, at en international uafhængig komité kan tilsidesætte afgørelser truffet i det danske retssystem, skrev daværende velfærdsminister Karen Jespersen (V) i en mail til Politiken.

EFFEKTIV BESKYTTELSE

Men ifølge jurist og ekspert på handicapområdet hos Institut for Menneskerettigheder (IMR), Maria Ventegodt Liisberg, bør Danmark sige ja til organet, fordi det gør beskyttelsen i konventionen mere effektiv.

– Med organet kan borgerne klage over krænkelser og påberåbe sig konventionen over for den stat, der måske har krænket deres rettigheder. Man behøver altså ikke at stille sig tilfreds med de danske domstoles afgørelser. Ideen er netop, at man kan teste afgørelsen hos FN-komiteen, hvis man mener, at man er blevet urimeligt forskelsbehandlet, siger Maria Ventegodt Liisberg.

Hun understreger også, at Danmark har underskrevet næsten alle andre tillægsprotokoller og dermed givet klageadgang til FN på områder som fx borgerlige og politiske rettigheder og racediskrimination.

– Man får indtrykket, at handicapkonventionen og de rettigheder, den sikrer, betragtes som andenrangs rettigheder. Hvorfor ikke give handicappede samme klageadgang som etniske minoriteter, slutter Maria Ventegodt Liisberg.

LÆS MERE PÅ

<http://menneskeret.dk/Nyheder/ARKIV/Nyheder+2008/Jurist+-+Borgere+skal+kunne+klage+over+kr%c3%a6nkelseser>

FÅ RÅD OM LIGEBEHANDLING

Institut for Menneskerettigheder (IMR) yder bistand til ofre for diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse. Det sker ved at hjælpe ofrene med at få behandlet deres klager over diskrimination.

– Vi yder bistand på flere måder. Fx kan vi give rådgivning om retten til ikke at blive diskrimineret, og hvor man kan gå videre med sin sag. Vi kan også bistå personer med at føre sag ved domstolene i de tilfælde, hvor det ikke har været muligt for dem at få sagen tilstrækkelig prøvet ved Ligebehandlingsnævnet, forklarer IMR-jurist, Bjørn Dilou Jacobsen, og tilføjer:

– Og endeligt kan vi intervenere i principielle sager ved domstolene til støtte for den, der mener at være blevet udsat for diskrimination. Hvis du ønsker at vide mere om mulighederne for at få rådgivning og bistand ved IMR, skal du henvende dig til instituttets ligebehandlingsrådgivning, der holder åbent tirsdage og torsdage mellem kl. 10.00–15.00. Ring på 3269 8666 eller skriv til ligebehandling@humanrights.dk.

LÆS MERE PÅ

<http://www.menneskeret.dk/danmark/ligebehandlings-rådgivning>.

TILLYKKE TIL MENNESKERETTIGHEDERNE

60-ÅRET BLEV ET INKLUSION-ÅR!

Institut for Menneskerettigheder udnævnte 2008 til et år, hvor et samfund med plads til alle skulle på dagsordenen. I samme ombæring var 2008 også 60-året for FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder. I disse anledninger inviterede IMR i december til en to-dages konference på Københavns Rådhus.

Konferencen satte særligt fokus på det danske kulturliv og i særdeleshed på mediernes rolle og ansvar for at repræsentere og spejle det danske samfund i alle dets facetter og multikulturelle nuancer. Hvorfor ser vi så ofte skuespillere med anden etnisk herkomst end dansk spille taxa-chauffører og kioskejere? Hvorfor for de så sjældent roller som advokater og revisorer? Og kunne man ikke forestille sig Hamlet i en rullestol? Eller at studieværter ikke blevet fyret, når de runder de 50 år?

Alle disse spørgsmål og flere til forsøgt besvaret og belyst fra forskellige vinkler med repræsentanter fra danske kulturinstitutioner, kunstnere og debattanter. Blandt de deltagende i debatten var bl.a. borgmester Jacob Hougaard, forfatter Hanne Marie Svendsen, skuespiller Hassan Preisler og rektor for Kolding Designskole Elsebeth Gerner Nielsen samt lederne af de største danske kulturinstitutioner, heriblandt Poul Nesgaard (Den Danske Filmskole), Ingolf Gabold (DR) og Mikkel Bogh (Kunstakademiet).

TILLYKKE TIL MENNESKERETTIGHEDERNE

NY ERKLÆRING

For at markere 60-året for FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder havde IMR også inviteret de danske fagforbund inden for kulturverdenen til at deltage i konferencen med det særlige formål at udarbejde en fælles erklæring om at gøre mere for at fremme mangfoldigheden i det danske kulturliv. Hensigten er at gøre mere for, at minoriteter bliver inkluderet i kulturlivet:

“Vi opfordrer til ansættelser og produktionsmuligheder, der inkluderer mennesker uanset etnisk oprindelse, religiøs overbevisning, kultur, hudfarve, alder, køn, seksuel ori-

entering – med og uden handicap, inden-for alle discipliner og produktionsområder, således at kulturen kan afspejle mangfoldigheden i samfundet” lyder det fx i erklæringen, der er blevet underskrevet af bl.a. Dansk Musiker Forbund, Film- og TV-arbejderforeningen, Dansk Journalistforbund og Dansk Skuespillerforbund.

SE HELE ERKLÆRINGEN

<http://www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2008/kulturen+-+vi+vil+fremme+mangfoldighed>

IMR MED I NY IT-SIKKERHEDSKOMITE

Videnskabsministeren nedsatte i 2008 en ny IT-sikkerhedskomite. Institut for Menneskerettigheder (MR) sidder med i komiteen og skal fremover være med til at sikre privacy og sikkerhed på nettet.

Mere fokus på it-sikkerhed, koordinering af it-sikkerheds-initiativer i partnerskab med væsentlige interessenter og prioritering af fremtidige tiltag på området – herunder forbedring af it-produktsikkerhed og tiltag, der kan fremme sikker adfærd på internettet og privacy.

Sådan lyder nogle af hovedpunkterne for en ny it-sikkerheds-komite.

Komiteen blev i 2008 nedsat af videnskabsminister Helge Sander (V), der også udpegede komiteens medlemmer.

– It-sikkerhedskomiteen får fokus på handling og konkret indsats gennem partnerskaber med væsentlige interessenter inden for it-sikkerhedsområdet. Komiteen skal endvidere medvirke til en prioritering af de fremtidige it-sikkerhedstiltag, sagde videnskabsministeren i en pressemeddelelse fra 2008.

Fra IMR skal vicedirektør Birgitte Kofod Olsen sidde som medlem i komiteen. Professor, dr. jur. Linda Nielsen fra Københavns Universitet blev udpeget som formand for den ny komite.

Foruden Videnskabsministeriet selv deltager også Dansk Industri/ITEK, IT-branchen, Dansk IT, KL, Danske Regioner og Finansrådet i komiteen.

NY FORSKNING

KRIGEN MOD TERROR MANGLER REGLER

En ny ph.d. afhandling peger på et notorisk underskud af internationale regler, når det kommer til den såkaldte "krig mod terror".

I krig er det nemt at omgå menneskerettighederne. Og når det kommer til "krigen mod terror", er der ligefrem tale om et eklatant underskud af menneskerettigheder – uden hvilken situationen kun vil forværres.

Sådan lyder vurderingen fra forsker hos Institut for Menneskerettigheder (IMR), Peter Vedel Kessing, der netop har afsluttet og forsvaret sin ph.d. afhandling om emnet "Terrorbekæmpelse og menneskeret".

– Vi vinder ikke kampen mod terror, hvis vi ikke har menneskerettighederne med i kampen. Uden dem, så skaber vi en grundlæggende utilfredshed de steder, vi opererer. Utilfredshed, der kan vokse sig større og skabe grobund for ny terror, siger han.

Det er fx brugen af tortur eller torturlignende metoder, bortførelser eller andre grove krænkelse, begået af visse vestlige stater i kampen mod terror, som kan lægge grunden for en ny, ulmende utilfredshed, mener forsker Peter Vedel Kessing.

LÆS MERE

<http://www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2008/>

terror+skal+bek%c3%a6mpes+ved+domstolene

PETER VEDEL KESSING

Terrorbekæmpelse og menneskeret

*– med særlig fokus på retten til ikke at blive udsat for
vilkårlig frihedsberøvelse og tortur, umenneskelig eller
nedværdigende behandling*

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

BOG OM TERRORBEKÆMPELSE

Peter Vedel Kessings ph.d.-afhandling udkom i 2009 som bogen "Terrorbekæmpelse og menneskeret". Bogen analyserer og drøfter en række af de centrale folkeretlige spørgsmål, som er opstået i kølvandet på den 11. september 2001. Hvordan defineres terrorisme, og med hvilke folkeretlige midler kan terrorisme bekæmpes? Skal terrorhandling bekæmpes med militære magtmidler eller med politi- og strafferetlige foranstaltninger? Er det nødvendigt og legitimt at gå på kompromis med menneskerettighederne for at bekæmpe terrorisme? Endelig analyseres hvordan to konkrete rettigheder – forbuddet mod tortur og mod vilkårlig frihedsberøvelse – er blevet påvirket efter den 11. september 2001.

BOGEN

Udgivet af Jurist- og Økonomforbundet Forlag, ISBN 9788757419788 2009, 592 sider, 1. udgave).

Kan bestilles ved henvendelse til forlaget.

NY STRATEGI I VESTAFRIKA

IMR har forpligtet sig til at implementere en større menneskerettighedsstrategi i Vestafrika, en af verdens fattigste regioner og kilden til massiv illegal indvandring til Europa. IMR's arbejde består hovedsagligt i at styrke menneskeretskapaciteterne i regionen i deres arbejde med at fremme og beskytte borgernes rettigheder. Dette gøres gennem den deltagende proces med de involverede nationale og regionale organisationer og institutioner. IMR's specifikke identitet (national menneskeretsinstitution) og langsigtede strategi sætter os i stand til at facilitere en dialog mellem statens og civilsamfundets menneskerettigheds-

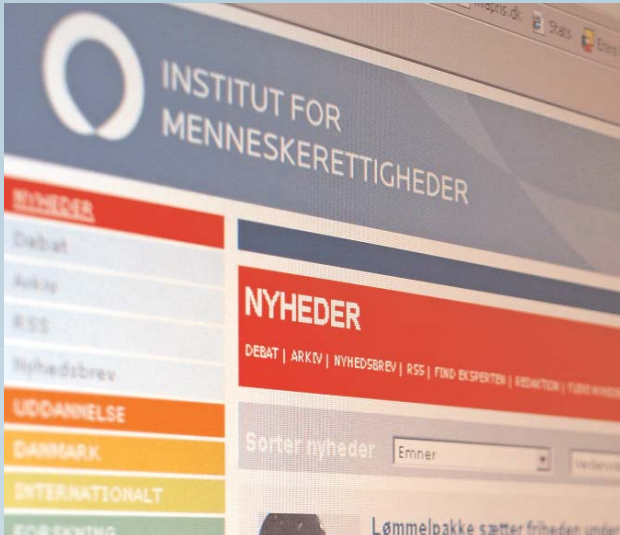
aktører i regionen. Eftersom Vestafrika er en enorm region fokuserer IMR mere kortsigtet på tre Sahel lande: Burkina Faso, Mali og Nigeria.

I 2008 publicerede IMR en folder om vores Vestafrika strategi for 2007-2011, hvori fire interventionsområder i regionen beskrives.

LÆS MERE

<http://humanrights.dk/international/geographical+regions/africa>

FÅ NYHEDER OM MENNESKERETTIGHEDER

Institut for Menneskerettigheder (IMR) skriver næsten dagligt om menneskerettigheder i Danmark eller udland. Vi kommenterer den offentlige debat om menneskerettigheder herhjemme og giver kritiske indspark til landets magthavere. Og så giver vi dig baggrundsstof, analyser og indsigter i menneskeretlige problemstillinger, du ikke kan finde andre steder.

Du kan følge med i vores nyhedsstrøm direkte på menneskeret.dk, hvor du også kan hente nyhederne som RSS-feeds, dele dem med dine venner på Facebook og andre netjenester eller bladde i vores arkiver, nyhedslistor, debatsektion og meget mere.

Du kan også tilmelde dig vores danske nyhedsbrev, Nyt på Menneskeret.dk, der udkommer ca. hver 14. dag og holder dig opdateret med de vigtigste nyheder om menneskerettighedssituationen i verden – men mest i Danmark.

NEWS IN ENGLISH?

Institut for Menneskerettigheder arbejder som bekendt også med menneskerettigheder i udlandet, og på vores engelske side www.humanrights.dk kan du altid følge med i dette arbejde. Her udsender vi nemlig løbende interviews med vores medarbejdere og baggrundsartikler om vores projekter – alle skrevet på engelsk.

Du kan også tilmelde dig vores engelske nyhedsbrev, Human Rights Plus, der udkommer ca. hver tredje måned.

BESØG OS PÅ

www.menneskeret.dk/nyheder
www.humanrights.dk/news

IMR UDGIVELSE

BOG OM DANSK INDFØDSRET

Indfødsretten – også kaldet statsborgerretten – har stor samfundsmæssig betydning, og indfødsretsreguleringen har igennem de senere år været genstand for en ofte ophedet offentlig debat. Der har imidlertid ikke, siden Knud Larsen i 1948 udgav sit tobindsværk om indfødsretslovene, været udgivet en samlet grundig analyse af indfødsretten og dens udvikling.

Men i 2008 udgav ph.d., seniorforsker ved IMR, Eva Ersbøll, en bog som udfylder dette hul. Bogen indeholder en retsvidenskabelig analyse af indfødsretten tilbage til indfødsretsforordningen af 1776 og frem til i dag. Konklusionen lyder, at med de store samfundsmæssige ændringer, der er sket siden den sidste indfødsretsreform i 1950, er tiden moden til en ny reform. I den forbindelse diskuteres de muligheder og begrænsninger, som følger af grundlovsbestemmelsen om, at udlændinge kun kan få indfødsret ved lov.

– Ingen andre lande, vi normalt sammenligner os med, har en statsborgerskabslov, der er så gammel som den danske. De fleste lande har reformeret deres lovgivning for nylig, og selv om den danske indfødsretslov har været gennem flere ændringer undervejs, så er selve loven stadig fra 1950. Der har ikke været gennemført ændringer, hvor man samtidig har iværksat et omfattende udredningsarbejde og overvejet en egentlig reform, forklarer Eva Ersbøll.

Bogen indeholder forslag til en mere tidssvarende indfødsretslovgivning og en bedre naturalisationspraksis.

LÆS MERE

<http://www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2009/ny+bog++om+dansk+indf%c3%b8dsret>

INFO OM BOGEN

Dansk indfødsret i international og historisk belysning

Af ph.d. Eva Ersbøll, Institut for Menneskerettigheder
 798 sider, hæftet, 1. udgave 2008

Pris: 750,00 DKK inkl. moms, hos Forlaget DJØF
 ISBN 978-87-574-1886-6

MEDBORGERSKAB ELLER MODBORGERSKAB?

Skoleelever skal lære at være medborgere. Målet er at undgå fjendtlighed og mistro hos børn og unge, og at gøre menneskerettighederne til en del af deres hverdag. IMR's chefkonsulent Anette Faye Jacobsen fortæller om projektet.

At være medborger handler om at tage del i samfundet. Om at respekterer andres rettigheder og kende sine egne. Institut for Menneskerettigheder (IMR) har i flere år stået for skoleprojekter, hvor lærere og skoleelever undervises i, hvad det vil sige at være medborger. Det sker bl.a. ved at få viden om og forstå, hvordan menneskerettigheder og medborgerskab også er en del af deres hverdag.

I 2008 begyndte IMR at udvikle et nyt og omfattende undervisningsmateriale, som skal bringe medborgerskabstemaet ud på uddannelsesinstitutionerne og ind i fagene. Initiativet blev taget, da en folkeskole for nogle år tilbage kontaktede instituttet for at få hjælp til at komme af med den negative stemning af 'modborgerskab', der herskede blandt en del af eleverne.

Siden da har IMR været involveret i en lang række medborgerskabsaktiviteter: Undervisningsmaterialet er blevet til en serie med faghæfter for elever på såvel mellemtrin som udskoling til fagene Dansk, Kristendom, Historie, Samfundsfag og Naturfag. Hertil knytter sig en 'teoribog' til lærere og skoleledelse om hvordan medborgerskab kan indarbejdes i skolens værdigrundlag og i skolekulturen i det hele taget. Udover dette materiale, der sikrer en grund-

læggende faglighed, når vi arbejder med medborgerskab, har IMR også produceret flere interaktive Idékataloger, et om medborgerskab generelt, og et om inklusion i samarbejde med Ungdomsbyen. Der har kørt pilotkurser om Inklusion i Ungdomsbyen, som skal tilbydes igen i det kommende år til hele det storkøbenhavnske område. Sammen med Ungdomsbyen har IMR også udviklet lærerkurser og elevrådskurser, som Københavns Kommune har bestilt til alle deres skoler.. IMR bidrog også til den store Valgretsfestival, som Københavns Kommune afholdt i foråret 2008, som en fejring af 100-året for Kvindernes valgret.

Chefkonsulent hos IMR, Anette Faye Jacobsen har mange års erfaring med uddannelse og undervisning i menneskerettigheder. Hun fortæller her om forløbet og udfordringen med at gøre et teoretisk begreb som "medborgerskab" vedkommende for skoleelever.

– En af instituttets opgaver, som det står i loven om etableringen af IMR, går jo ud på at sikre undervisning og uddannelse i menneskerettigheder. Det gælder til det danske uddannelsessystem på alle niveauer, heraf også folkeskolen, som jo er en stor og vigtig del af det danske uddannelsessystem. Man kan sige, at folkeskolen er den institution, der når allerbredest ud i Danmark. Så hvis vi har dækket menneskerettighedsundervisning i folkeskolen, ja, så har vi dækket menneskerettighedsundervisningen til flest mulige.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2008/ingen+menneskerettigheder+i+folkeskolens+samfundsfag>

SUCCESPROJEKTER

LIGEBEHANDLING I FØRERTRØJEN

I 2008 gennemførte IMR kursusforløb i ligebehandling og mangfoldighedsledelse af tre-fire dages varighed for mere end 100 chefer i såvel offentlige som private virksomheder. Et af de store nationale ligebehandlingsprojekter i 2008 var projektet "Mangfoldighedstræning i 3 sektorer", som var støttet af EU. Her trænede IMR bl.a. chefer fra Combat Support Wing under Luftvåbenet i mangfoldighedsledelse og der blev arbejdet med såvel muligheder som barrierer for kvinder og etniske minoriteter i Forsvaret.

Et andet af IMR's store projekter i 2008 var "Diversity Lab". Projektet var støttet af Integrationsministeriet og blev afsluttet med en stor konference i november. Projektet samlede 15 virksomheder i et netværk, hvor erfaringer med mangfoldighedsledelse i praksis blev udvekslet og der blev testet og afprøvet redskaber fra IMR værktøjskasse "Mangfoldighedshjulet". Diversity Lab har været et metodisk meget eksperimenterende projekt, der er blevet arbejdet med visuelle dialogredskaber og hele processen er blevet grafisk faciliteret af Bigger Picture.

LÆS MERE

www.diversitylab.dk.

TØRKLÆDEFORBUD I DANMARK?

I Danmark er stat og kirke adskilt. Derfor kan vi få svært ved at forbyde religiøse symboler i retten, mente en IMR-forsker, da der i 2008 blev rejst forslag om et generelt forbud.

En dommer skal fremstå neutral og upartisk. Det er argumentet for, at en række politikere overvejede at forbyde dommere med tørklæde, turban, kors og kalot. Men seniorforsker Stéphanie Lagoutte fra Institut for Menneskerettigheder mener, at det kan blive meget svært at gennemføre forbuddet.

Skulle en sag komme for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg, risikerer Danmark at tabe den, vurderer hun og peger på især to problemer for Danmark.

– For det første er stat og kirke i Danmark ikke adskilt. Kirken er på finansloven, og vi har et kirkeministerium. Det betyder, at argumentet for, at man skal adskille religiøse symboler fra det offentlige rum, ikke vejer så højt som i eksempelvis Tyrkiet, hvor domstolen har tilladt tørklædeforbud i blandt andet skolerne, siger Stéphanie Lagoutte og peger på, at menneskerettighedsdomstolen normalt accepterer et forbud mod tørklæder på offentlige institutioner, hvis adskillelsen mellem kirke og stat er skrevet ind i et lands forfatning – men det er altså ikke tilfældet i Danmark.

Det andet problem, Stéphanie Lagoutte fremhæver, handler om, at den danske stat også skal kunne dokumentere, at tørklæderne rent faktisk er et problem i domstolene.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol giver dog ofte de enkelte lande lang snor i sager om blandt andet tørklædeforbud. Og derfor understreger Stéphanie Lagoutte, at en endelig vurdering om, hvorvidt tørklædeforbuddet er i strid med menneskerettighederne, må vente indtil der kommer et konkret lovforslag.

MERE FOKUS PÅ BØRN AF FÆNGSLEDE

I Danmark har mellem 4.000 og 7.000 børn en forælder, der sidder i fængsel. Foreningen SAVN, Børnerådet og IMR afholdt konference om børnenes forhold.

Børn af indsatte bliver ofte overset af samfundet. I Danmark er der hele tiden mellem 4000 og 7000 børn, som har en forælder, der sidder i fængsel. Og når børn oplever, at et nærtstående familiemedlem bliver anholdt og fængslet, får de sjældent den hjælp, de har brug for.

Ifølge afdelingschef hos IMR, Peter Scharff Smith, der leder et forskningsprojekt om børn af fængslede, så er der da også en lang række områder, hvor vi ofte glemmer, at barnets tarv altid skal gå først. Sådan som det hedder i FN's Børnekonvention:

– Det kan i mange tilfælde være en hård prøvelse for de pårørende, når et familiemedlem skal i fængsel. Især hvis det er mor eller far, der skal i fængsel. Her er det vigtigt, at der ikke skabes afstand eller decideret fjendskab mellem barnet og de institutioner, som er i spil, fx politiet eller kriminalforsorgen, siger IMR's forskningschef.

Konferencen stillede skarpt på problemet og satte bl.a. fokus på hvordan man kan undersøge mulighederne for at de forskellige fagområder bedre kan arbejde sammen og sikre, at de pårørende får akut hjælp ved en anholdelse og ved en evt. efterfølgende fængsling.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2009/b%3%b8rn+bliver+kriminelle+i+voksenf%3%a6ngsler>

RYSTENDE DOKUMENTATION

DUKKETESTEN

I anledningen af 60-året for FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne, lavede skuespilleren Hassan Preisler kortfilmen "Dukketesten".

Hassan Preisler, der også var IMR-Inklusionsambassadør i 2008, og hvis far har pakistansk baggrund, fortæller:

– Så langt tilbage jeg kan huske, har det undret mig, at jeg ikke så mennesker, der havde samme mørke farve som min far og mig, når vi sammen sad og så tv, med mindre de dukkede op i problematiseret form eller besynderlige stereotyper, og når jeg i dag ser film i Dagmar eller Imperial; nyhederne læst op på TV2, et teaterstykke på nationalscene; en portrætartikel i Eurowoman; en Knorr-reklame på bussen, der kører forbi; eller tv-serien Sommer på DR1, så må jeg konstatere, at tingene ikke har ændret sig væsentligt, siden jeg som dreng så Matador og Hopla på vores

sort-hvide tv-apparat på Ikea-reolen i stuen i Bagsværd, fortæller Hassan Preisler og fortsætter:

– En dag stødte jeg på Dr. Kenneth Clark og hans Dukketest fra 1950'erne på internettet. I den fravælger afrikansk-amerikanske børn den dukke, der ligner dem selv, til fordel for den hvide dukke. Det fik mig til at overveje, om der også i Danmark er en sammenhæng mellem det skønhedsideal, vi præsenteres for i vores populærkultur, og brune danske børns selvfølelse., siger Hassan Preisler.

Dokumentarfilmen viser, at den selv følelse ikke er særlig stor.

"Dukketesten" findes på menneskeret.dk, og kan købes som DVD på

<http://shop.humanrights.dk/search.asp?keyword=dukketesten&btSearch=S%F8g>

TO KONFERENCER I YEMEN

Yemens premiereminister bakker op om retssikkerhed. Yemens premierminister, Ali Mujawar, tilsluttede sig anbefalingerne fra en konference om strafferet, arrangeret af IMR i Yemens hovedstad Sana'a i februar 2008.

To-dages konferencen, som var den første af sin art i Yemen, var arrangeret i samarbejde med det yemenitiske ministerium for menneskerettigheder, og omfattede repræsentanter fra staten, det civile samfund, universiteter, politiet og fængselsvæsenet. Også ministeren for menneskerettigheder, Sigma Huda al-Ban, deltog.

Under det afsluttende møde, hyldede hr. Mujawar konferencens formål: "Hurtigere forbedringer på alle udviklingsområder afhænger af tilstedeværelsen af et retfærdigt juridisk miljø", sagde han.

Premierministeren anbefalede Yemens beslutningstagerne om at tage hensyn til anbefalingerne fra konferencen med henblik på at harmonisere det strafferetlige retssystem i Yemen med de internationale menneskerettighedspraksis. Betydningen af konferencen blev bekræftet af en omfattende national og regional mediedækning og ved de løfter, statsministeren og ministeren for menneskerettigheder afgav om at følge op på anbefalingerne fra konferencen, og en fortsættelse af den nationale dialog proces på andre relaterede områder.

FOKUS PÅ FORENINGSFRIHED

Under mottoet "Samarbejde i udviklingsarbejde – Samarbejde i beslutninger", arrangerede IMR sammen med Women Jopurnalist Without Chains en national konference om retten til foreningsfrihed i Yemen i februar 2008.

Bag arrangementet stod bl.a. disse fem yemenitiske menneskerettighedsorganisationer: Centret for Menneskerettighedsinformation og -træning (HRITC), Den Nationale Sammenslutning for Beskyttelse af Rettigheder og Friheder (HOOD), Det Yemenitiske Observatorium for Menneskerettigheder (YOHR), Demokratiske skolen og Den Yemenitiske Organisation for Beskyttelse af Rettigheder og Demokratiske Friheder.

Et udvalg af repræsentanter fra civilsamfundsorganisationer, akademikere og specialister i foreningsfrihed deltog i konferencen, ligesom en række internationale eksperter og repræsentanter fra donororganisationer i Yemen.

Fokus var rettet mod de vanskeligheder, som civilsamfundet i Yemen i dag konfronteres med. De internationale standarder for foreningsfrihed blev diskuteret, og et lovforslag blev præsenteret på konferencen, der er udarbejdet af de seks yemenitiske civilsamfundsorganisationer. Organisationerne vil gennem dette initiativ søge at garantere beskyttelse af retten til foreningsfrihed.

LÆS MERE

<http://www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2009/danmark+skal+fremme+menneskerettigheder+i+yemen>

ANALYSE

BISTANDSINDSATS MANGLER FOKUS

Der er behov for kritiske indspark til den danske bistandskamp og kampen for menneskerettigheder. Dem leverede seniorforsker Hans-Otto Sano i en avis-analyse.

I regeringsgrundlaget giver regeringen udtryk for, at man fortsat ønsker et stærkt fokus på demokrati og menneskerettigheder, og at man vil styrke indsatsen i EU og FN for ytrings- og religionsfrihed. Men er der indtil videre grund til at være tilfreds med den hidtidige indsats? Og er betoningen på religionsfrihed relevant i forhold til de lande, Danida samarbejder med?

Disse spørgsmål stillede seniorforsker ved Institut for Menneskerettigheder (IMR) Hans-Otto Sano i en analyse i Politiken (11/2). Ifølge Hans-Otto Sano er situationen i forhold til flere borgerlige og politiske rettigheder med enkelte undtagelser enten uforandret dårlig, eller forværret i programsamarbejdslandene.

Hans-Otto Sano skrev bl.a.:

“Der er behov for en strategi, der også søger at fokusere arbejdet med menneskerettigheder i forhold til, hvor disse står svagt. Hvis kampen mod tortur stadig er en mærkesag for Udenrigsministeriet, så må dette engagement også afspejles i forhold til programsamarbejdslandene. (...) Endelig synes der at være et behov for, at politikerne giver Udenrigsministeriet mulighed for at basere menneskerettighedsarbejdet på de faktiske forhold. Der er med regeringsgrundlaget kommet et signal om, at der nu skal arbejdes med religionsfrihed, men det er jo egentlig ikke på dette område at skoen trykker i flertallet af programsamarbejdslandene, hvis de eksisterende data står til troende. Kort sagt, strategi-diskussionen bør omhandle ikke blot ytrings- og religionsfrihed, men bør tage stilling til indsatsområder i forhold til både erfaringer og viden.”

I 2009 kom Udenrigsministeriet med en ny strategi for det internationale menneskerettighedsarbejde.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/forskning/projekter/globalisering+og+menneskerettigheder>

MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLEN

RUSLAND OG TYRKIET HAR FLEST SAGER. PÅ INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDERS HJEMMESIDE, KAN MAN FØLGE DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLS ARBEJDE VIA UDVALGTE SAGER, SOM UDVÆLGES AF JOURNALIST OG FORFATTER HENRIK DØCKER.

I alt afsagde Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg i 2008, 1545 domme, nogenlunde svarende til antallet for de nærmest foregående år: 1503 i 2007 og 1560 i 2006. I årets løb antog domstolen, der siden den begyndte sin virksomhed i 1958 har haft sæde i Strasbourg, 1671 nye sager til realitetsbehandling, mens 30.163 afvistes af én eller flere formelle grunde. Sættes antallet af de tæt ved 50.000 sager, der i 2008 registreredes af domstolen, i forhold til indbyggetallet, var det fra Slovenien, der indløb flest klager, men dette land blev dog kun dømt ni gange i 2008.

Rusland og Tyrkiet var de to stater, Den europæiske Menneskerettighedsdomstol oftest dømte for menneskerettighedsbrud i 2008 – nemlig i hhv. 244 og 264 domme – men ser man på antallet af verserende sager, ligger Rusland absolut i førerfeltet med 27.246, mens Tyrkiet “kun” har 11.085.

Opgjort på en anden måde skrev Rusland sig for 28 pct. af de i alt 97.300 verserende sager for domstolen, fremgår det af domstolens netop offentliggjort statistik for 2008.

Domstolen modtager med andre ord fortsat et overordentlig stort antal klagesager, som den har ondt ved at behandle inden for rimelig tid. Det hyppigst forekommende brud på den europæiske menneskerettighedskonvention af 1950 drejede sig om manglende retsgarantier for domstolene, altså at man ikke fik en fair trial, dvs., retfærdig rettergang. Ud over Rusland og Tyrkiet var det her Rumænien, der især forsyndede sig.

Strasbourg-domstolen har generelt anmodet Europarådsstaterne om at indføre nationale klageorganer, som en borger kan henvende sig til, hvis en retssag, vedkommende er involveret i, trækker for længe ud – i fuldstændig overensstemmelse med en bestemmelse i menneskeretskonventionens (art. 13), der taler om enhver borgers ret til oprejsning for national myndighed.

Danmark fik også læst teksten i en sag om langsom sagsbehandling – udsprunget af en kvindes tilfredshed med en bestemt lægeundersøgelse. Hun blev her af domstolen ikendt en begrænset godtgørelse af den danske stat, fordi det trak længe ud med svar på hendes klager over en behandling på et hospital, der havde fået et udfald, hun mente forværrede hendes sygdom.

SE OMTALE AF DOMSTOLEN OG SAGERNE

[http://menneskeret.dk/internationalt/domstolen/d%
8ckers+domsresum%
a9er](http://menneskeret.dk/internationalt/domstolen/d%c3%b8ckers+domsresum%c3%a9er)

DEBATMØDE OM KINA OG OL

Værtskabet for OL bragte for alvor Kinas forhold til menneskerettigheder i det internationale søgelys. I april 1008 afholdt IMR et debatmøde der bl.a. rejste spørgsmålene: "Har mennesker rettigheder i Kina?". Debatpanelet bestod af MF Mogens Lykketoft, kampagneleder fra Amnesty International Joakim Lundstrøm, politisk flygtning fra Kina Aihua Yan, og Hatla Thelle, seniorforsker fra Institut for menneskerettigheder. Der blev sat fokus på hvilken effekt har afholdelsen af OL på menneskeretssituationen i landet, og lever Kina op til løftet om at værtskabet ville føre til reelle forbedringer? Hvorfor er Kinas ry så blakket, når det handler om menneskerettigheder og hvordan skal omverdenen reagere på de åbenlyse krænkelse der finder sted i riget i midten?

SE MERE OM KINA OG MENNESKERETTIGHEDER

<http://menneskeret.dk/tema/tema+om+kina>

INDIEN

NYT VÆRKTØJ FOREBYGGER KASTEDISKRIMINATION

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har bidraget til udvikling af et nyt værktøj, Dalit Discrimination Check 2008, som er beregnet til virksomheder der ønsker at forebygge diskrimination mod folk fra de laveste kaster.

Kaste-diskrimination kan betyde, at virksomheder som opererer i lande hvor kaste-systemet stadig eksisterer, kan have et begrænset kendskab til omfanget og karakteren af denne form for fordom.

Dalit Discrimination Check kan imidlertid hjælpe virksomheder, der er interesseret i at identificere og tackle diskrimination på grund af kastedilhørsforhold. Værktøjet består af en omfattende tjekliste af spørgsmål og indikatorer, som sætter fokus på mulige krænkelse af menneskerettighederne og giver ledelsen mulighed for at undersøge deres egen politik og procedurer vedrørende kastediskrimination. Tjeklisten er udviklet specielt til at hjælpe virksomheder

med at forhindre forskelsbehandling og udnyttelse af dalit-terne i forbindelse med Indien, og er relevant for alle virksomheder, der opererer i eller fra Indien. Men dette værktøj kan også anvendes til andre lande med lignende former for forskelsbehandling. Det kan også hjælpe virksomheder med at gennemføre virksomhedernes sociale ansvars principper som fx The Global Combat principper eller Ambedkar principperne.

Den Dalit Discrimination Check er resultatet af et samarbejde mellem det danske udenrigsministerium og IMR samt det Internationale Dalit Solidarity Network.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2008/nyt+virksomhedsv%c3%a6rkt%c3%b8j+til+h%c3%a5ndtering+af+kaste-diskrimination>

AIDS OG ERHVERVSLIVET

I 2008 var IMR-ekspert Steven L. B. Jensen medforfatter til et oplæg, der gjorde rede for hvor vigtigt det er, at inddrage erhvervslivet i bestræbelserne på at bekæmpe aids-epidemien i Afrika.

Hiv /aids har haft en ødelæggende indvirkning på Afrika. Syd for Sahara er de unge blandt de mest sårbare grupper. Statistikken er nedslående: 68 procent af alle personer med hiv bor i denne region, og 90 procent af alle smittede børn bor i Afrika.

Debatoplægget anbefaler, for eksempel, at alle arbejdsgivere skal gennemføre en hiv-politik på arbejdspladsen, som omfatter foranstaltninger til at forhindre forskelsbehandling og at jobskabelsesprogrammer også bør forbyde diskrimination mod mennesker, der lever med hiv eller personer, hvis partnere eller nære slægtninge lever med hiv. Oplægget anbefalede også, at arbejdsgiverne går aktivt ind i hiv/aids oplysningskampagner, uddanner yngre medarbejdere i relevante sundhedsrelaterede procedurer og sikrer adgang til behandling af gravide medarbejdere for at forhindre smitte fra mor til barn.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/nyheder/nyhedsliester/hiv+-+aids>

STOR RETSHJÆLPKONFERENCE

Resultaterne af en stor international konference om retshjælp blev offentliggjort i 2008. Konferencen, der fandt sted i marts 2007, var arrangeret af Institut for Menneskerettigheder (IMR) i samarbejde med Kherson Regionale Charity and Health Foundation og Redress i Kiev, Ukraine.

Omkring 120 delegerede fra 25 lande deltog i konferencen, hvis vigtigste formål var at samle juridiske tjenesteydere fra Ukraine, og fra lande i Afrika, Asien og Østeuropa for at drøfte, hvordan der kan udvikles retshjælpsprogrammer, der bidrager til at fremme og beskytte menneskerettighederne.

Blandt de delegerede var regeringsrepræsentanter, retshjælpsfagfolk, akademikere og repræsentanter fra menneskerettighedsorganisationer, advokatfirmaer, og reformorganisationer.

Læs mere om IMR's projekt i Ukraine <http://www.humanrights.dk/international/geographical+regions/europe+and+central+asia/countries/ukraine>

IMR'S SAMARBEJDSPARTNER SÆTTER FOKUS PÅ AFGHANSKE PROBLEMER

AFGHANISTAN

Civil Society and Human Rights Network (CSHRN), IMR's vigtigste partner i Afghanistan, har udgivet en erklæring, der påpeger, hvilke hindringer der har været for den afghanske regering i arbejdet for at etablere et sikkert politisk, økonomisk og socialt samfund, på trods af den omfattende støtte, den modtager fra det internationale samfund. CSHRN er et netværk af 60 ikke-statslige organisationer, som arbejder på mange forskellige niveauer i det afghanske samfund, og blev iværksat i 2004 af IMR med formålet at styrke retsstaten og respekt for menneskerettighederne i Afghanistan.

Netværket opfordrer både det internationale samfund og den afghanske regering til at støtte programmer, der fremmer menneskerettighederne, navnlig rettigheder for udsat-

te grupper som kvinder, børn, indvandrere, flygtninge og internt fordrevne. Det afghanske netværk advarer mod farerne ved ideologisk ekstremisme og opmuntrer disse aktører til at skabe mere moderate islamiske initiativer og støtte dialog om islamiske værdier.

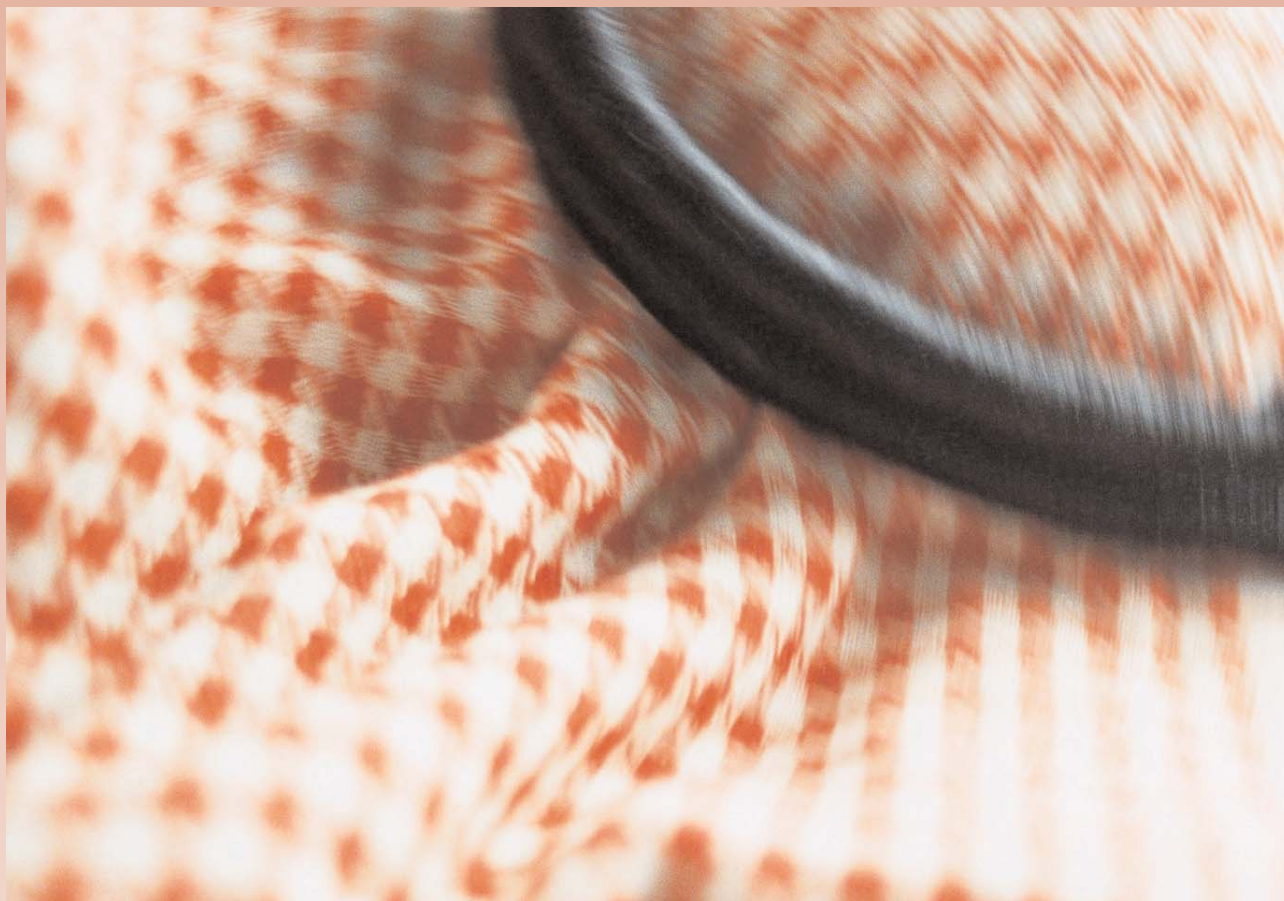
Netværket CSHRN kritiserede i 2009 en ny familielov foreslået af den afghanske regering, og udsendte en erklæring om 2009-præsidentvalget, som fordømte den vold og intimidering der finder sted, og opfordrede almindelige afghanere til at stemme.

LÆS MERE

<http://menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2008/'jeg+har+stadig+h%c3%a5b+for+afghanistan'>

DIALOG FOKUSERER PÅ BEHOVET FOR AT ÆNDRE IMMIGRANT STEREOTYPER

ARABISK-EUROPÆISK DIALOG

På det 3. arabisk-europæiske dialogmøde om migration og menneskerettigheder, der blev afholdt i Rabat, Marokko i maj 2008, understregede deltagerne behovet for at ændre stereotype billeder af indvandrere, og i stedet fokusere på fordelene ved indvandring til den økonomiske og kulturelle udvikling i værtslandene.

Under dialogmødet, som var arrangeret i samarbejde mellem det marokkanske Rådgivende Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder og den jordaniske Nationale Center for Menneskerettigheder (NCHR), drøftede deltagerne, hvordan man kan bygge bro mellem menneskerettighedsstandarder, som har til formål at beskytte indvandrers rettigheder, og deres gennemførelse i praksis.

Deltager i mødet var NHRI-repræsentanter fra over et dusin europæiske og arabiske lande samt deltagere fra OHCHR i Genève, Den Europæiske Unions Agentur for

Grundlæggende Rettigheder, Haag-processen om flygtninge og migration, Rådet for det marokkanske samfund bosat i udlandet, Raoul Wallenberg Institutet i Sverige, og Dansk Institut for Internationale Studier.

Deltagerne fokuserede på problemer som fx mange landes manglende ratificering og implementering af international menneskerettighedslovgivning, som bl.a. den internationale konvention om beskyttelse af rettigheder for vandrende arbejdstagere og medlemmer af deres familier. De identificerede også udfordringer med hensyn til migration i begge regioner, herunder fastlæggelse af de grundlæggende årsager til migration og asylsøgning samt relaterede emner som fx forfølgelse, fattigdom og miljøkatastrofer.

LÆS MERE

<http://humanrights.dk/news/meeting+to+build+on+success+of+arab+european+dialogue>

PUBLIKATIONER

NY BOG OM OVERVÅGNING AF MENNESKERETTIGHEDER

Hvordan sikrer vi ytringsfriheden? Hvad kræver det at bekæmpe forskelsbehandling? Og hvordan kan stater konstrueres til at beskytte deres borgere mod tortur? En ny omfattende håndbog redigeret af en senior rådgiver på IMR, hjælper med at overføre menneskerettighedernes teori til praksis.

Denne nye publikation med titlen Human Rights Monitoring. A Field Mission Manual, blev officielt lanceret i november 2008, og indeholder væsentlige oplysninger om grundlæggende overvågning teknikker og giver et overblik over den nuværende menneskerettigheds lovgivning og praksis.

Human Rights Monitoring præsenterer grundprincipperne for overvågning af menneskerettighederne samt de relevante menneskerettigheder vedrørende de vigtigste områder, nemlig frihed og personlig sikkerhed til forebyggelse af tortur og beskyttelse af privatlivets fred og familieliv.

Bidragyderne er alle eksperter fra Institut for Menneskerettigheder og dets redaktør, Anette Faye Jacobsen, der er seniorrådgiver på IMR betragter bogen som et vigtigt redskab for alle menneskerettighedsaktivister.

LÆS MERE

<http://www.humanrights.dk/news/new+book+on+human+rights+monitoring>

VERA CHIRWA

Lancering af Vera Chirwas biografi, Fearless Fighter

En biografi om Vera Chirwa, Malawis menneskerettighedsaktivist, som tilbragte 12 år i fængsel under præsident Hastings Bandas regime, blev lanceret i London i 2008. Det Danske Institut for Menneskerettigheder har støttet denne bemærkelsesværdige historie om en kvindes kamp for retfærdighed og menneskerettigheder fra begyndelsen. Det oprindelige koncept for Fearless Fighter blev udviklet af Vera Chirwa, IMR's vicedirektør Birgit Lindsnæs og Kirsten Lund Larsen, der er formdan for Folkekirkens Nødhjælp. Det var IMR-forsker, Tomas Martin, der rejste til Malawi for at skrive Vera's historie, og senere redigere manuskriptet. Bogen er først og fremmest et dramatisk skildring af en ukuelig kvinde, som nægtede at acceptere tingenes tilstand. Bogen beskriver hendes personlige kamp mod uretfærdighed fra hun i en alder af fem år løber væk hjemmefra, da hun bliver slået alvorligt af sin far for at nægte at gøre sine pligter, til det tidspunkt, hvor hun og hendes mand bliver dømt til døden ved en folkedomstol.

I september 2009, blev en spansk oversættelse af Vera Chirwa's biografi udgivet på spansk med titlen La verdad de Vera. Memorias, og der er også planer om at lave en dokumentarfilm ud fra bogen.

BESTIL BOGEN HER

<http://shop.humanrights.dk/product.asp?product=1252>

IMR FORSKNING 2008

INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOLE I ET HISTORISK PERSPEKTIV

Erik André Andersen

Europa, Nordamerika, Sydøstasien: Ca. 1800-1960

Formålet med forskningsprojektet er at spore oprindelsen til og udviklingen af de strafferetlige begreber krigsforbrydelser, folkedrab og forbrydelser mod menneskeheden. I undersøgelsen vil også blive inddraget forbuddet mod magtanvendelse (forbrydelser mod freden).

Tema: fra fjende til forbryder.

Historiske nedslagspunkter: Napoleon-løsningen i 1815, Lieber-koden 1863 (den amerikanske borgerkrig og militærmanualerne i anden halvdel af 19. århundrede), slaget ved Solferino 1859 og dannelsen af Røde Kors, det armenske folkedrab 1915 (forbrydelser mod menneskeheden), de mislykkede retssager efter første verdenskrig (Leipzig og Konstantinopel), forsøg på kodificering i mellemkrigstiden, begrebet folkedrab (Raphael Lemkin), de internationale militærtribunaler i Nürnberg (1945-46) og Tokyo (1946-48), nationale tribunaler i Tyskland og Fjernøsten.

Samarbejdspartner: Cecilie Felicia Stokholm Banke

INTEGRATIONSPRØVE

Eva Ersbøll

Europæisk projekt: 2009-2010

Efter årtusindskiftet har flere og flere europæiske lande indført integrationsprøver, som udlændinge skal bestå for at få tilladelse til familiesammenføring, tidsbegrænset opholdstilladelse og/eller statsborgerskab i værtsstaten.

Forskningsprojektet har til formål at undersøge baggrunden for indførelsen af prøverne, deres formål og virkninger. En række spørgsmål søges besvaret, bl.a. om prøvernes betydning for integrationen og om deres eventuelle selektive virkning. Resultaterne vil blive vurderet i lyset af international ret.

Samarbejdspartnere: Forskere fra Holland og England verserer der et bogprojekt. I samarbejde med flere andre forskere er der desuden indgivet ansøgning om fondsmidler til egentlige komparative undersøgelser.

MENNESKERETTIGHEDER – FRA PLAN TIL MARKED

Hatla Thelle

Europa-Asien: 2008-2010

Forskningen på dette felt tilsigter at udforske beskyttelsen af menneskerettighederne i lande, der befinder sig i en overgangsperiode fra planøkonomi til markedsøkonomi. Projektet er tilknyttet Research Partnership programmet, som involverer forskere fra Kina, Kirgisistan og Laos og som vil invitere forskere fra Central- og Østeuropa og Rusland. De udvalgte fokusområder er retssikkerhed og arbejdsrettigheder, herunder migration. En konference vil blive holdt i slutningen af 2009 med forskere fra de deltagende lande samt skandinaviske forskere, der beskæftiger sig med relaterede emner.

RETSHJÆLP OG KLAGEMEKANISMER I KINA

Hatla Thelle

Kina: 2005-2009

Målet med projektet er at kortlægge eksisterende mekanismer i forbindelse med mulighed for at klage og gøre krav på rettigheder i det kinesiske retssystem med særligt fokus på mulighederne for udsatte og sårbare sociale grupper. I de sidste tre årtier har kinesiske borgere fået flere og flere kanaler af hvilke de kan protestere over uretfærdigheder og få hjælp. Visse af disse kanaler er traditionelle og er udviklet gennem flere århundreder. Andre blev introduceret under Mao-regeringen og endnu andre er mere eller mindre importeret fra vestlige retstraditioner i perioden efter Kina blødte op for vesten i slutningen af 1970'erne. De sameksisterer og interagerer på mange forskellige måder og skaber dermed et net af løsningsmuligheder, som den enkelte borger kan navigere i for at løse et socialt eller retsmæssigt anliggende. Nærværende projekt tilsigter i første omgang at identificere de eksisterende systemer og studere måden hvorpå de interagerer; og dernæst at analysere deres relation til det politiske system.

Retstjenester udført af voldgifts- eller mæglingsskifter, retshjælpscentre, universiteternes retshjælpsklinikker, sociale grupper og administrative mekanismer har tilsammen potentialet til at indsamle enorme mængder data om problemerne med lovgivningsmæssige eller administrative praksisser. Projektet ønsker at identificere på hvilken måde disse data anvendes til at fremme retsreform og samfundsmæssig udvikling.

MENNESKERETTIGHEDSDIALOGER

Hatla Thelle

Globalt, EU, Kina: 2008-2010

En analyse af den såkaldte menneskerettighedsdialog med EU-Kina dialogen som eksempel. Projektet vil munde ud i en rapport om de nuværende dialoger, der også vil diskutere hvorvidt målet med dialogerne er nået og hvilke problemer, der er opstået i kølvandet.

Samarbejdspartner: Nordisk Institut for Asienstudier.

MENNESKERETTIGHEDER I AFRIKA

Henrik Nielsen

Østafrika: 2007-2010

På basis af forskning udført af østafrikanske forskere i HAKI netværket, er det projektets intention at søsætte en Østafrikansk Menneskerettighedsjournal. Det mest sandsynlige resultat er en bog, som vil blive redigeret af Henrik Nielsen, som også vil bidrage med et kapitel samt introduktion.

Samarbejdspartner: HAKI Research Network, Afrika

INSTITUTIONEL REFORM OG MENNESKERETTIGHEDER I MALAWI

Henrik Nielsen

Malawi: 2009

På baggrund af en lang række besøg til IMR's projekter i Malawi søger dette projekt at analysere og kortlægge muligheder for at fremme menneskerettigheder i Malawi, med særligt fokus på at fremme sociale og økonomiske rettigheder i Afrika i en ny tid med neo-liberalistisk demokrati.

MENNESKERETTIGHEDS-INTERVENTION I SKRØBELIGE STATER

Henrik Nielsen

Afrika: 2008-2009

Dette projekt diskuterer udfordringerne forbundet med menneskerettighedsarbejder i skrøbelige stater og peger på bestemte former for interventioner, som synes mulige. Dertil diskuteres disses fremtidsudsigter i relation til IMRs erfaringer. Projektet sigter mod at producere artikel såvel som at bidrage med input til IMRs strategi.

BØRN AF FÆNGSLEDE

Peter Scharff Smith

og projektmedarbejder Janne Jakobsen

Dansk projekt: Juni 2007-December 2009

Man anslår, at der konstant er mellem 4000-7000 børn af fængslede i Danmark. Forskning har vist, at disse børn kan rammes hårdt af den straf, som en af deres forældre afsoner. Disse børn har imidlertid rettigheder i henhold til bl.a. FN's Børnekonvention og spørgsmålet er hvad dette betyder for de krav man kan stille f.eks. til besøgsfaciliteter i fængslerne. Projektets formål er derfor at undersøge denne gruppe børns forhold og rettigheder, for at komme med forslag til relevante tiltag på området.

TERRORBEKÆMPELSE OG MENNESKERET

Peter Vedel Kessing

Internationalt projekt: 2008 og frem

I dette forskningsprojekt undersøges samspillet mellem staters forpligtelse til på den ene side at bekæmpe terrorisme og på den anden side respektere menneskeretlige forpligtelser.

En række generelle folkeretlige problemstillinger analyseres, herunder spørgsmål om definitionen af terrorisme og om hvilken folkeretlig ramme, der regulerer og styrer staters indsats mod terrorisme. Kan stater være i 'krig' mod terrorisme.

I forhold til menneskerettighederne analyseres det i hvilket

omfang menneskerettighederne forpligter stater, når de opererer uden for egne grænser og under væbnet konflikt, herunder samspillet med standarder i den humanitære folkeret. Der er særligt fokus på civile og politiske rettigheder og hvordan terrorbekæmpelse har påvirket bl.a. retten til ikke at blive udsat for tortur og vilkårlig frihedsberøvelse, retten til liv og retten til en retfærdig rettergang.

Samarbejdspartner: DIIS, juridisk fakultet, Københavns universitet, mfl.

FAMILIE OG MENNESKERETTIGHEDER I EUROPA

Stéphanie Lagoutte

Europa: 2009-2014

Nye familiemønstre er dukket op i Europa med samfundsmæssige forandringer knyttet til skilsmisser (og folk, der gifter sig mere end en gang eller andre former for parforhold) og til en bredere accept af alternative familieforhold (homoseksuelle par, enlige forældre, m.m.). Ankomsten og etableringen af immigranter i Europa har også bidraget til en større diversitet i familiemønstre, bl.a. via importen af familietraditioner og normer. De hjemlige og europæiske retssystemer har tilpasset sig denne udvikling.

Samtidig har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol udviklet en omfattende case-law om retten til respekt for privat- og familieliv. Denne retslige rammeunderstreger, at kontakten mellem voksne eller børn og deres slægtninge i et vist omfang bør nyde beskyttelse og støtte af staten.

Familie udgør ofte hovedparten af et menneskes privatliv; samtidig er hele etableringen af familiebånd og, til en vis grad, rammerne for kontakt mellem familiemedlemmer reguleret af staten. Adskillige lovgivninger har i sandhed en betydelig indvirkning på familielivet som sådan: Familielov, international private law, velfærdslov, lov om beskyttelse af børns rettigheder, udlændingelov, straffelov, etc....så vel som menneskerettigheder.

Projektet ønsker at analysere problemstillinger og udfordringer i forbindelse med familie og menneskerettigheder i Europa og at forstå de to områders fælles indflydelse. Projektet beskæftiger sig bl.a. med (1) Familielov – fadder-skabssager, mulighed for kunstig befrugtning, forældremyndighed, (2) Familielov, indvandring og menneskerettigheder, herunder udlændinges personlige status i Europa: polygami, tilbagevisning, arverettigheder, (3) Homoseksuelle par og deres børn, (4) Særregler for udlændinge og (5) person med frihedsberøvelse.

DISKRIMINATION PÅ ARBEJDSMARKEDET

Phd-stipendiat Line Vikkelsø Slot, Cand. scient. soc.

Phd-projekt: Danmark 2005-2009

At mange danskere med etnisk minoritetsbaggrund har vanskeligt ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet synes at være en realitet og et samfundsmæssigt problem ofte debatteret fra politisk hold. Også den samfundsvidenskabelige forskning har beskæftiget sig med problematikken – ofte anskuet som et af 'følgeproblemerne' af indvandringen fra ikke-vestlige lande. Diskrimination af ansøgere med minoritets-baggrund synes ikke i særlig vid udstrækning at være i fokus som en mulig forklaringsfaktor. Imidlertid kan der være grund til at antage, at fænomenet spiller en væsentlig rolle. Men der mangler viden på området – herunder viden om erhvervsskolernes praksis ved formidling af lære- og praktikpladser. I projektet undersøges praktikpladskonsulenternes håndtering af eventuelle diskriminerende krav fra arbejdsgiverside, når lære- og praktikpladser formidles, idet denne praksis regulerer elevernes adgang til praktikpladser – og siden adgangen til arbejdsmarkedet. Det forekommer relevant at undersøge, hvorvidt en given praksis spærrer for en arbejdsmarkedsmæssig integration og i givet fald hvorfor. Endvidere diskuteres spørgsmålet om proaktive tiltag i relation til diskriminationsproblematikken.

Følgende udgivelser knytter sig til projektet:

“Praktikpladser og formidlingspraksis – praktikkonsulenten i spændingsfeltet mellem virksomhedskrav og hensynet til ikke-diskrimination”, Af Line Vikkelsø Slot (København: Rockwool Fondens Forskningsenhed. 2008).

Kap 7. “Barrierer ved anvisning af praktikpladser”, Af Line Vikkelsø Slot, I: Indvandrerne og det danske uddannelses-system. Redigeret af Torben Tranæs (København: Gyldendal. 2008).

Samarbejdspartner: Rockwool Fondens Forskningsenhed har finansieret projektet delvist. Forskeren er indskrevet ved Sociologisk Institut, Københavns Universitet

THE INTERNET AS A CIVIL SOCIETY RESOURCE

Phd-stipendiat Rikke Frank Jørgensen

Phd Afhandling: Danmark, cases i Uganda (Kampala og Apac) og Tyskland (Berlin) 2007-2010

Forskningsprojektet har fokus på to spørgsmål. Det første er, hvorledes internettet udnyttes af det civile samfund med henblik på social forandring. Det andet er sammenhængen mellem regulering af nettet, og de konceptuelle måder, hvorpå nettet beskrives.

Projektets teoretiske del udvikler fire internet metaforer, som betegner forskellige måder at beskrive nettet på. De fire metaforer er ikke gensidigt udelukkende, men snarere eksempler på beskrivelser, der er fremtrædende i international internet politik. De fire metaforer er Nettet som Infrastruktur, Nettet som Offentligt Rum, Nettet som Medie, og Nettet som Kulturel Praksis. Hver metafor tager

afsæt i nogle konkrete forhandlinger indenfor internet politik og menneskerettigheder, og skitserer en teoretisk forståelsesramme, som den givne metafor trækker på, herunder de offentlige – private brydninger, der er på spil.

I undersøgelsens empiriske del analyseres to cases med brug af metaforen Nettet som offentligt rum og Nettet som Kulturel Praksis.

De udvalgte cases er dels et netværk af kvindeorganisationer i Uganda (Wougnet), dels et mindre udsnit af Wikipedia. Med udgangspunkt i casene undersøges, hvorledes aktørerne udnytter nettet som en ressource, særligt med fokus på selvbestemmelse og deltagelse i det offentlige liv.

Samarbejdspartner: Indskrevet på Roskilde Universitet; Institut for Kommunikation, Virksomhed, og Informations-teknologier

IMPLEMENTING HUMAN RIGHTS IN UGANDA PRISONS

Phd-stipendiat Tomas Max Martin

Phd Afhandling: Uganda (Kampala og Busia) 2009-2011

Forskningsprojektet vil undersøge hvordan menneskerettigheder (MR) implementeres lokalt ifm gennemførelsen af fængselsreformer. I Uganda blev en ny fængselslov vedtaget i april 2006. Loven inkorporerer MR standarder i ugand-

isk lov (fx ved at afskaffe fysisk afstraffelse og indføre uafhængige undersøgelser i fængsler). Ledere og personale i fængselsvæsnet skal nu bringe loven i anvendelse og en sådan reform af retssektoeren er paradigmatisk for måden hvorpå MR lovgivning og diskurs distribueres i den tredje verden. Via en aktør-orienteret og institutionel analyse af fængselsvæsnet, vil projektet undersøge hvordan en rettighedsbaseret lov forstås, formes og implementeres af ledere og personale i deres egenskab af mediatorer mellem et ideelt regelsæt baseret på globale MR diskurser og en lokal fængselspraksis. Der vil blive fokuseret specifikt på reform tiltag ift disciplinærstraf og magtanvendelse. Projektet baseres på fem-otte måneders feltarbejde i Uganda, hvor såvel et lokalt distrikts- som et større statsfængsel vil blive udvalgt for observation. Kvalitative interviews med nøgle-informanter, fokus-grupper, mindre spørgeskemaundersøgelser og analyse af relevante dokumenter vil være de primære metoder for dataindsamling. Analysen vil give et empirisk og videnskabeligt funderet bidrag til udviklingen af de politikker og strategier, der ligger til grund for retssektoerreformer og som har til formål at styrke MR, god regeringsførelse og en fattigdomsorienteret udvikling mod øget demokrati.

FAKTA OM IMR

FORSKNINGS- OG UDREDNINGSVIRKSOMHED

Antal Research Partnere og EMA studenter

5 forskere finansieret af Research Partnership Programme samt 4 studerende under European Masterprogramme

Antal forskere, eksternt finansierede

4 Forskere ansat ved IMR med ekstern finansiering af løn på minimum 50%

PROJEKT- OG PROGRAMVIRKSOMHED

Antal igangværende partnerskabsprojekter og programmer

66 Projekter og programmer, der implementeres i samarbejde med en partner – ikke konsulentvirksomhed

Antal udgivne eval./reviews af partnerprog.

12 Evaluering gennemført af eksterne. Udgivne reviews, dvs. fremadrettet undersøgelse foretaget af eksterne eller internt i IMR – ofte udgivet på hjemmeside.

Antal succesfulde projektansøgninger

2 Projekt- og programansøgninger godkendt af den relevante donor

Antal strategiske samarbejdsaftaler indgået

Omfatter strategiske samarbejdsaftaler med alle typer institutioner inklusiv 'co-partnere' på programmer, men ikke samarbejdsaftaler (Cooperation Agreements med lokale partnere)

5 samarbejdsaftaler

Antal større dokumenter udarbejdet i samarbejde med partnere

Omfatter strategier, undervisningsmaterialer, analyser, manualer etc.

14 dokumenter

KONSULENTVIRKSOMHED OG ØVRIGE EKSTERNT FINANSIEREDE PROJEKTER

Antal igangværende konsulentopgaver og rekvirerede opgaver

33 Konsulentopgaver og rekvirerede opgaver: Specifikke opgaver – typisk af kortere varighed – og på rent forretningsmæssige vilkår

Antal igangværende øvrige eksternt finansierede projekter

77 Eksternt finansieret projekt

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

Antal afholdte konferencer og seminarer – danske

54 Konferencer og seminarer afholdt i Danmark, hvor IMR er arrangør eller medarrangør

Antal afholdte konferencer og seminarer – internationale

16 Konferencer og seminarer afholdt uden for Danmark, hvor IMR er arrangør eller medarrangør

Antal konferencer og seminarer, hvor IMR er inviteret som paneldeltager, discussant, ordstyrer, osv.

37 Konferencer og seminarer, hvor en IMR ansat er specifikt inviteret som aktiv deltagende. Ikke foredrag eller forelæsninger. Både deltagelse i Danmark og internationalt.

Antal foredrag og forelæsninger, eksterne/danske

48 Foredrag og forelæsninger afholdt i Danmark, hvor MR ikke er arrangør eller medarrangør

Antal foredrag og forelæsninger, eksterne/internationale

28 Foredrag og forelæsninger afholdt uden for Danmark, hvor IMR ikke er arrangør eller medarrangør

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

Antal medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk el. udvalg
16 medlemskaber

Antal medlemskaber af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk el. udvalg
9 medlemskaber

Antal medlemskaber af nationale bestyrelser
4 medlemskaber

Antal medlemskaber af internationale bestyrelser
2 medlemskaber

Antal medlemskaber af lovforberedende udvalg
2 medlemskab

UDDANNELSES- OG UNDERVISNINGSVIRKSOMHED

Afholdte kurser og workshops, danske
63 kurser

Antal kursisdage, danske
Antal kursisdage på kurser med nationalt sigte, dvs. rettet mod danske forhold.
62 kursisdage med 167 deltagere

Antal deltagere på kurser og workshops, danske
10 kurser med i alt 785 deltagere

Antal afholdte kurser og workshops, internationale
10 kurser/workshop

Antal deltagere på kurser og workshops, internationale
1 kursus med 26 deltagere

Antal kurser og workshop med internationalt sigte med IMR partnere som arrangør eller medarrangør. Afholdt udenfor Danmark
22 workshop/kursus

KLAGEBEHANDLING

Samlet antal konkrete klager modtaget: 15
Samlet antal sager iværksat på eget initiativ: 1
Antal udtalelser fra Klagekomiteen: 5

INFORMATIONSVIRKSOMHED

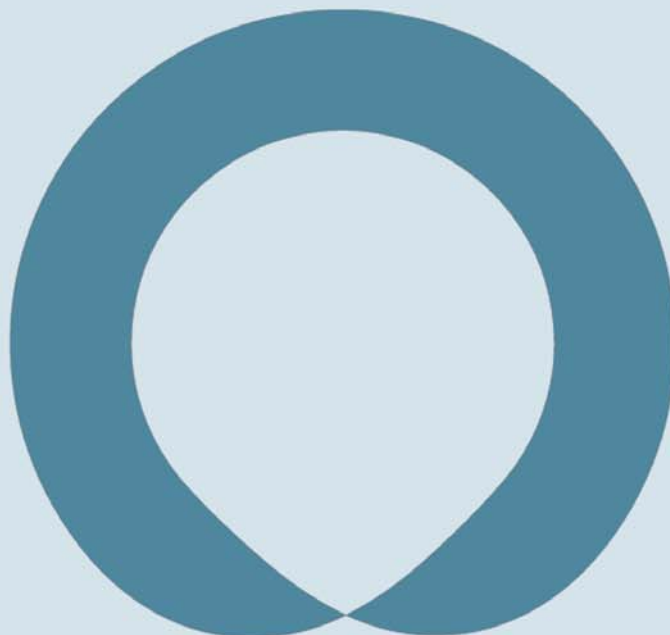
Antal medieomtale, tv og radio: 114
Antal medieomtale, skrevne presse: 1080
Antal udgivne publikationer:
Antal solgte publikationer: 515

ANTAL BESØG PÅ HJEMMESIDER I ALT

menneskeret.dk 113.791
humanrights.dk 55.475
Klagekomiteen, Ligebehandling 6.491
miapris.dk 4.973
mangfoldighed.dk 11.825
humanrightsandbusiness.org 34.801
I alt 227.000

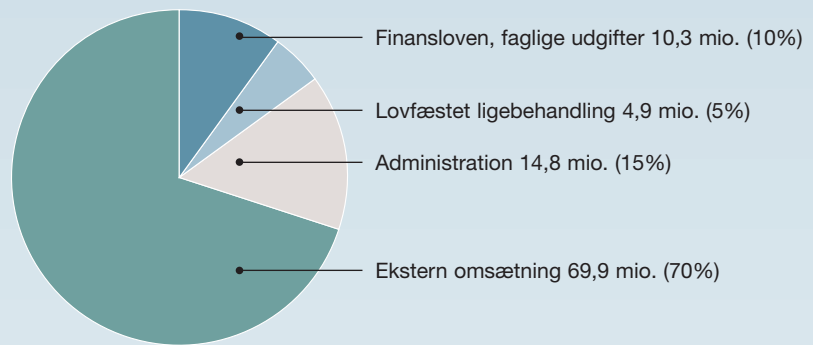
BESVARELSE AF OFFENTLIGE E-MAIL HENVENDELSER

194

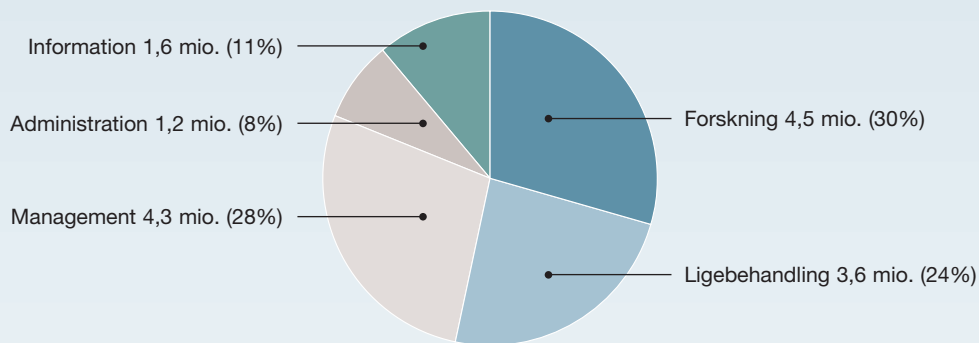

REGNSKAB

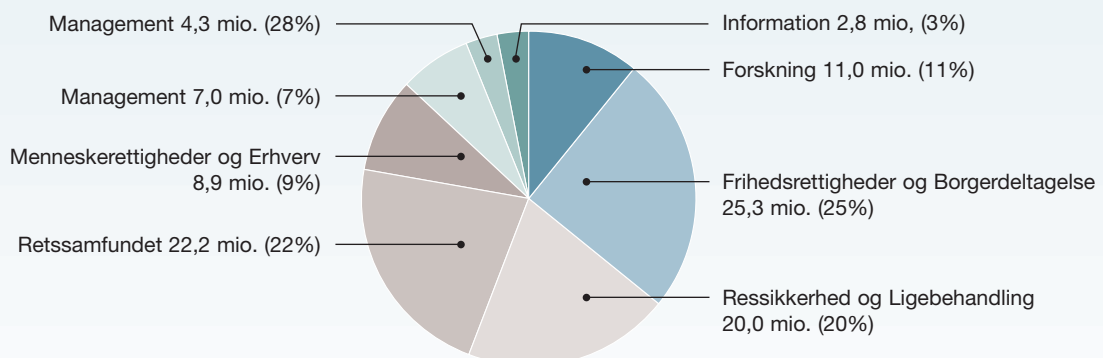
FORDELING AF OMSÆTNING 2008, 84,2 MIO. DKK FINANSLOVSMIDLER VS. EKSTERN OMSÆTNING OG ADMINISTRATION

FORBRUG AF FINANSLOVSMIDLER TIL FAGLIGE FORMÅL OG LIGEBEHANDLINGSAKTIVITETER 2008, 15,2 MIO. DKK, FORDELT PÅ FORMÅL

FORDELING AF SAMLET OMSÆTNING 2008, 99,9 MIO. DKK PÅ AFDELINGER

TAK TIL

BIDRAGYDERE OG REKVIRENTER

WHO

Verdensbanken

Venice EIUC

Universite Catholique Louvain

UNHCRUNDP

Udenrigsministeriet

Tryg Forsikring

Total S.A.

TNT

Swiss Agency for Development

Statoil, NogeSocialministeriet

Shell International

Rockwool

FondenRigspolitichefen

PriceWaterhouseCoopers

Politiskolen

OSCEOHCHRODI

Novo Nordisk A/S

Novartis StiftungLO,

Landsorganisationen i DK

Københavns Kommune

RCTIOM, International Organisation for Migration

K. Højgaards Fond

Grønlands Landsret

Grundfos

GRM International Pty Ltd

Forskningsrådene

Folkekirkens Nødhjælp

EU

Egmont Fonden

ECMI

Den Kgl. Danske Ambassade, Maputo

Den Kgl. Danske Ambassade, Managua

Den Kgl. Danske Ambassade, Katmandu

Dansk Shell

Dansk Industri

DanidaDanfoss A/S

COWI A/S

Center for Racediskrimination

British Embassy

British Council

ADI, Association for Democratic Init.

BESTYRELSE

Sune Skadegård Thorsen · Forperson · Rådet for Menneskerettigheder · Advokatrådet

Jens Elo Rytter · Københavns Universitet

Kirsten Hastrup · Københavns Universitet

Jens Hartig Danielsen · Århus Universitet

Jens Vedsted-Hansen · Århus Universitet

Ewa Chylinski · Rektorkollegiet

Jesper Ryberg · Rektorkollegiet

Karsten Lauritzen · Rådet for Menneskerettigheder · Folketinget

Kjeld Holm · Rådet for Menneskerettigheder · Individuelt medlem

Fakhra Mohammad · Rådet for Menneskerettigheder · Dokumentations og Rådgivningscentret for Racediskrimination

Issmat Mohamed · Rådet for Menneskerettigheder · Rådet for Etniske Minoriteter

Henrik Dam Kristensen · Rådet for Menneskerettigheder · Folketinget

Erik André Andersen · Medarbejderrepræsentant Institut for Menneskerettigheder

Suppleanter for medlemmerne udpeget af Rådet for Menneskerettigheder

Kvinderådet: Tove Møller Pedersen

Mellemfolkeligt Samvirke: Merete Lyngs

DIREKTION

Jonas Christoffersen · Direktør

Charlotte Flindt Pedersen · Vicedirektør

Afdelingsledere

Anders Buhelt · Retssamfund

Birgitte Groes · Økonomi- og administrationschef

Eva Maria Lassen · Forskning

Fergus Kerrigan · Retssikkerhed

Klaus Slavensky · Information

Mandana Zarrehparvar · Ligebehandling og Mangfoldighed

Margaret Jungk · Menneskerettigheder og erhvervsliv

Mie Roesdahl · Uddannelse

Susanne Nour · Ligebehandling og Mangfoldighed